

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรม
2. แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมการพัฒนาครูด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. แบบประเมินความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
4. แบบวัดเจตคติต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
5. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน



คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริม
การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับครู

โดย

นางสาวอุทัย อินทะนาม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการ
ในชั้นเรียน

ที่มาและความสำคัญ

“การวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน” เป็นกระบวนการหนึ่งที่
ครูใช้ในการประเมินการทำงานของตนเอง และเป็นกระบวนการสืบเสาะค้นหาแนวทางการ
แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่าง
มีประสิทธิภาพ ดังที่ สุวิมล ว่องวาณิช (2544, หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่า ในการจัดการเรียน
การสอนครูผู้สอนย่อมมีการรับรู้และเข้าใจถึงสภาพปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียน
ดังนั้นการระบุดึงสมรรถนะการทำวิจัยของครูไว้ชัดเจนนั้น ก็ย่อมทำให้การพัฒนาครูให้ทำ
วิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคงไม่ใช่เรื่องที่ยากจนเกินไปนักเนื่องจากมีเป้าหมายของ
การพัฒนาสมรรถนะที่ชัดเจน

ดังนั้น การพัฒนาผู้เรียนและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่ครู
จะต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพราะ
การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของครูที่จะต้องทำควบคู่
ไปกับการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยครูต้องใช้การบูรณาการความรู้ทั้งทฤษฎีและ
การปฏิบัติ ในการคิดค้นวิธีการสอน การใช้สื่อหรือนวัตกรรมประสานกับแนวคิดพื้นฐาน
ของการวิจัย ในการประยุกต์ใช้เพื่อการวางแผนในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและ
แก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน (สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2544, หน้า 7) อย่างไรก็ตาม
ก็ตาม ในสภาพความเป็นจริงการพัฒนาครูผู้สอนด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากครูผู้สอนเองก็มึ่งงานประจำและมีเวลาในการทำวิจัยน้อย
หรือขาดแรงจูงใจในการทำงาน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การพัฒนาครูผู้สอนด้านการวิจัยนี้
ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร สอดคล้องกับ เต็นดาว ชลวิทย์ (2554, หน้า 268) ที่กล่าวว่า
เครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้คือการวิจัย แต่ครูก็ยังคง
มีปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถเริ่มต้นทำวิจัยปฏิบัติการ
ในชั้นเรียนได้

โรงเรียนบ้านบ่อพนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตั้งอยู่ หมู่ 5 ตำบลโสกก่าม อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เปิดสอนในระดับปฐมวัย ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีครู จำนวน 6 คน นักเรียน 89 คน เป็นสถานศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สภาพของโรงเรียนบ้านบ่อพนา มีจำนวนครูที่ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนน้อย อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการในโรงเรียนซึ่งไม่ได้กำหนดนโยบายที่ชัดเจน การนิเทศติดตามไม่ต่อเนื่อง ไม่มีงบประมาณสนับสนุน ขาดเอกสารตำราในการศึกษาค้นคว้า และนอกจากนั้นสาเหตุยังเกิดจากตัวครูเอง ที่ยังขาดความตระหนัก ไม่สนใจที่จะทำวิจัย เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องทำ ครูไม่มีเวลา ครูไม่เข้าใจ และขาดทักษะการทำวิจัยคิดว่า การวิจัยเป็นเรื่องยากจึงไม่อยากทำ ถึงแม้ว่าโรงเรียนได้สนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการให้ครูไปอบรม การเชิญวิทยากรมาให้การอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนบ้านบ่อพนามุ่งหวัง ประกอบกับแผนพัฒนาของโรงเรียนต่างๆ ที่มุ่งเน้นให้ครูผู้สอนทุกคนต้องทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านบ่อพนา จึงเล็งเห็นว่า เป็นปัญหาสำคัญประการแรกที่ต้องให้ความสำคัญ และหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบ่อพนา จึงสนใจที่จะทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนในโรงเรียนทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด “การฝึกอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” ที่มีแนวคิดว่าการฝึกอบรมที่ดีจะต้องให้ความสำคัญทั้งการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะการทำงาน และเจตคติที่ดีต่อการทำงานของบุคคลในองค์การ โดยการอบรมต้องทำให้ครบระบบอย่างทั่วถึง ทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติเพื่อเอื้อซึ่งกันและกัน (ประวิต เอราวรณ และคณะ, 2541, หน้า 19) โดยให้ครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรฝึกอบรมในทุกชั้นตอนตามกระบวนการวิจัย

ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่า จะได้แนวทางปฏิบัติที่ดีและเหมาะสมกับโรงเรียนบ้านบ่อพนา ในการพัฒนาให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน รวมถึงเกิดความภาคภูมิใจเพราะทุกคนเป็นทั้งเจ้าของหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตร ทั้งนี้เป้าหมายสุดท้ายมุ่งสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีหลักการของหลักสูตร ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่พัฒนาโดยประยุกต์ใช้แนวคิด “การฝึกอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” ที่มีแนวคิดว่าการฝึกอบรมที่ดีจะต้องให้ความสำคัญทั้งการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะการทำงาน และเจตคติที่ดีต่อการทำงานของบุคคลในองค์การ โดยการอบรมต้องทำให้ครบระบบอย่างทั่วถึง ทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติเพื่อเอื้อซึ่งกันและกัน
2. เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของครูกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการฝึกอบรม เนื้อหาสาระ วิธีการหรือกระบวนการฝึกอบรม มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของครู
3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และเจตคติต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
4. เป็นหลักสูตรที่มีทั้งภาคความรู้ และภาคปฏิบัติ แบบบูรณาการควบคู่กันไปในแต่ละหน่วยการฝึกอบรมโดยจัดลำดับเนื้อหาอบรมอย่างชัดเจน มีเอกสารประกอบที่เหมาะสม และมีการกำหนด “ภาระงาน” ให้ได้ลงมือปฏิบัติจริงทุกเนื้อหา และเน้นให้ครูผู้เข้ารับการอบรมศึกษาด้วยตนเองจากเอกสารประกอบการอบรมล่วงหน้า จากนั้นนำประสบการณ์ที่ได้มาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
5. จัดกิจกรรมอบรมเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับหน่วยการฝึกอบรม โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในบรรยากาศการอบรมแบบเป็นกันเอง ยืดหยุ่น ไม่เคร่งเครียด
6. ครูผู้เข้ารับการอบรมต้องได้รับการฝึกทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ในสถานการณ์จริง มีการนิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

7. ไม่นั่นให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเขียนรายงานวิจัยแบบเป็นทางการ เพื่อขอผลงานทางวิชาการ ให้ครูตระหนักเสมอว่า “ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนปกติ และจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน”

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
2. เพื่อให้ครูมีทักษะหรือความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. เพื่อให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน แบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 8 หน่วยการฝึกอบรมดังตาราง

ตาราง โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

หน่วยการฝึกอบรม	เนื้อหาสาระ	จำนวนชั่วโมง		หมายเหตุ
		ศึกษาดังตนเอง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้	
1. มาตรฐานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กันเถาะ	<ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน - ลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน - ความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 	1 สัปดาห์	2 ชั่วโมง	ภาคความรู้

หน่วยการฝึกอบรม	เนื้อหาสาระ	จำนวนชั่วโมง		หมายเหตุ
		ศึกษาด้วยตนเอง	แลกเปลี่ยนเรียนรู้	
2. เรียนรู้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	- กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	1 สัปดาห์	2 ชั่วโมง	ภาคความรู้
3. ลงมือสำรวจและเลือกปัญหาเพื่อการทำวิจัย	- ความหมายและประเภทของปัญหาในชั้นเรียน - การสำรวจปัญหาในชั้นเรียน - แนวทางการคัดเลือกปัญหาเพื่อการทำวิจัย	1 สัปดาห์	2 ชั่วโมง	ภาคความรู้และปฏิบัติ
4. วิเคราะห์ปัญหาเพื่อค้นหาสาเหตุแท้จริง	- กระบวนการวิเคราะห์ปัญหา - เทคนิคการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อค้นหาสาเหตุ	1 สัปดาห์	2 ชั่วโมง	ภาคความรู้และปฏิบัติ
5. แสวงหาวิธีการแก้ปัญหา	- แนวทางการค้นหารูปแบบ วิธีการหรือเทคนิคต่างๆ สำหรับมาใช้แก้ปัญหา	1 สัปดาห์	2 ชั่วโมง	ภาคความรู้และปฏิบัติ
6. วางแผนแก้ปัญหา	- แนวทางการจัดทำโครงร่างการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน - การสร้าง/หาเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัย	1 สัปดาห์	2 ชั่วโมง	ภาคความรู้และปฏิบัติ
7. ปฏิบัติการแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้	- แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล - แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล	4 สัปดาห์	8 ชั่วโมง	ภาคความรู้และปฏิบัติ
8. เขียนรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	- แนวทางการเขียนรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	1 สัปดาห์	2 ชั่วโมง	ภาคความรู้และปฏิบัติ

แนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม

แนวทางการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้น จำแนกตามหน่วยการฝึกอบรมดังตาราง

ตาราง แนวทางการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ลำดับที่	หน่วยการฝึกอบรม	แนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม
1	1. มาตรฐานการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน กันเอง	1. ประชุมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งแจ้งภาระงานที่ต้องปฏิบัติเป็นการบ้าน “ศึกษาใบความรู้ และทำใบงานประจำหน่วย” (ใช้เวลาประชุมประมาณ 15-20 นาที) พร้อมนัดหมายวันมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2. ผู้รับการอบรมปฏิบัติการงานที่มอบหมายเป็นรายบุคคล 3. ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับภาระงานที่ได้ปฏิบัติ จากนั้นช่วยกันสรุปสาระสำคัญประจำหน่วย และสะท้อนความคิดเห็น (ใช้เวลาประชุมประมาณ 2 ชั่วโมง)
2	2. เรียนรู้กระบวนการ วิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน	จัดกิจกรรมทำนองเดียวกันกับหน่วยการฝึกอบรมที่ 1
3	3. ลงมือสำรวจและ เลือกปัญหาเพื่อการ วิจัย	1. ประชุมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งแจ้งภาระงานที่ต้องปฏิบัติเป็นการบ้าน “ศึกษาใบความรู้ และทำการสำรวจปัญหาของนักเรียนในห้องเรียนที่สอน พร้อมเลือกปัญหาที่ต้องการทำวิจัย ตามแบบฟอร์มที่กำหนด” (ใช้เวลาประชุมประมาณ 20-30 นาที) พร้อมนัดหมายวันมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2. ผู้รับการอบรมปฏิบัติการงานที่มอบหมายเป็นรายบุคคล 3. ประชุมนำเสนอผลการสำรวจปัญหา และการคัดเลือกปัญหาที่ต้องการทำวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จากนั้นช่วยกันสรุปสาระสำคัญประจำหน่วย และสะท้อนความคิดเห็น (ใช้เวลาประชุมประมาณ 2 ชั่วโมง)
4	4. วิเคราะห์ปัญหา เพื่อค้นหาสาเหตุแท้จริง	1. ประชุมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งแจ้งภาระงานที่ต้องปฏิบัติเป็นการบ้าน “ศึกษาใบความรู้ ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหาและทำการวิเคราะห์ปัญหาที่เลือกมาทำวิจัย เพื่อค้นหาสาเหตุแท้จริงและอยู่ในวิสัยแก้ได้ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด” (ใช้เวลาประชุมประมาณ 20-30 นาที) พร้อมนัดหมายวันมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ลำดับที่	หน่วยการฝึกอบรม	แนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม
4	4. วิเคราะห์ปัญหา เพื่อค้นหาสาเหตุแท้จริง	<p>2. ผู้รับการอบรมปฏิบัติภาระงานที่มอบหมาย เป็นรายบุคคล</p> <p>3. ประชุมนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาที่เลือกมาทำวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จากนั้นช่วยกันสรุปสาระสำคัญประจำหน่วย และสะท้อนความคิดเห็น (ใช้เวลาประชุมประมาณ 2 ชั่วโมง)</p>
5	5. แสวงหาวิธีการ แก้ปัญหา	<p>1. ประชุมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งแจ้งภาระงานที่ต้องปฏิบัติเป็นการบ้าน “ศึกษาใบความรู้ และทำการค้นหารูปแบบวิธีการ หรือเทคนิคต่างๆ สำหรับนำมาใช้ในการแก้ปัญหาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด” (ใช้เวลา ประชุมประมาณ 15-20 นาที) พร้อมนัดหมายวันมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>2. ผู้รับการอบรมปฏิบัติภาระงานที่มอบหมาย เป็นรายบุคคล</p> <p>3. ประชุมนำเสนอผลการเลือกรูปแบบ วิธีการ หรือเทคนิคต่างๆ สำหรับนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จากนั้นช่วยกันสรุปสาระสำคัญประจำหน่วย และสะท้อนความคิดเห็น (ใช้เวลาประชุมประมาณ 2 ชั่วโมง)</p>
6	6. วางแผนแก้ปัญหา	<p>1. ประชุมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งแจ้งภาระงานที่ต้องปฏิบัติเป็นการบ้าน “ศึกษาใบความรู้ และจัดทำโครงร่างการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามแบบฟอร์มที่กำหนด พร้อมจัดหา หรือสร้างเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหา” (ใช้เวลา ประชุมประมาณ 20-30 นาที) พร้อมนัดหมายวันมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>2. ผู้รับการอบรมปฏิบัติภาระงานที่มอบหมาย เป็นรายบุคคล</p> <p>3. ประชุมนำเสนอโครงร่างการวิจัย และเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จากนั้นช่วยกันสรุปสาระสำคัญประจำหน่วย และสะท้อนความคิดเห็น (ใช้เวลาประชุมประมาณ 2 ชั่วโมง)</p>

สัปดาห์ที่	หน่วยการฝึกอบรม	แนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม
7-10	7. ปฏิบัติการแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้	<p>1. เชิญวิทยากร (ทีมนักวิจัยภายนอก) บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติการแก้ปัญหา และเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล รับฟังและให้ข้อเสนอแนะการนำเสนอโครงร่างการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหาของผู้รับการอบรมแต่ละคน ก่อนมอบหมายให้เริ่มปฏิบัติการแก้ปัญหตามแผนที่วางไว้ (อบรมในช่วงต้นสัปดาห์ที่ 7 ใช้เวลา 1 วัน)</p> <p>2. ในระหว่างดำเนินการนำแผนที่วางไว้ไปแก้ปัญหา ทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละประมาณ 1-2 ชั่วโมง ผู้วิจัยและผู้รับการอบรม (ทีมนักวิจัยภายใน) ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไข</p> <p>3. ผู้รับการอบรมเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบผลการวิจัย และเตรียมข้อมูลให้พร้อมสำหรับประชุมปฏิบัติการในสัปดาห์ที่ 11</p>
11	8. เขียนรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	<p>1. เชิญวิทยากร (ทีมนักวิจัยภายนอก) บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (แบบกึ่งทางการและแบบไม่เป็นทางการ) จากนั้นให้ผู้รับการอบรมทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เตรียมมาเพื่อตรวจสอบผลการวิจัย เสร็จแล้วลงมือเขียนรายงานการวิจัยตามฟอร์มที่กำหนด ระหว่างการทำงานที่มหาวิทยาลัย ให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด (อบรมในช่วงต้นสัปดาห์ที่ 11 ใช้เวลา 1 วัน)</p> <p>2. หลังจากนั้น ผู้รับการอบรมทุกคนนำข้อเสนอแนะต่างๆ ไปปรับปรุงการเขียนรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ให้มีความสมบูรณ์ และนำเสนอให้ทีมหาวิทยาลัย (ทีมนักวิจัยภายนอก) ประเมินคุณภาพต่อไป</p>

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลในหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีดังนี้

1. ก่อนรับการฝึกอบรม

1.1 ทดสอบความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

1.2 วัดเจตคติต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยใช้แบบวัดเจตคติต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. ระหว่างฝึกอบรม

2.1 สังเกตและประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุมปฏิบัติการต่างๆ ตามกิจกรรมการฝึกอบรมของแต่ละหน่วยการฝึกอบรม

2.2 ตรวจสอบและประเมินผลงานหรือชิ้นงานต่างๆ ตามภาระงานที่มอบหมายในแต่ละหน่วยการฝึกอบรม

3. หลังรับการฝึกอบรม

3.1 ทดสอบความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

3.2 วัดเจตคติต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยใช้แบบวัดเจตคติต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

3.3 ประเมินความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยประเมินจาก “รายงานวิจัย” ที่ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำขึ้นจากการได้ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในสถานการณ์จริง โดยใช้แบบประเมินรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

3.4 สอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรม

ตัวอย่างแผนการฝึกอบรมหน่วยการฝึกอบรมที่ 1

เรื่อง มารู้จักการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนกันเถอะ

1. ระยะเวลา

- 1.1 ศึกษาด้วยตนเอง 1 สัปดาห์
- 1.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2 ชั่วโมง

2. สาระสำคัญ

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นครูจะต้องตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและสามารถกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของตนเองได้อย่างเหมาะสม

3. จุดประสงค์ของการเรียนรู้

- 3.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถบอก ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้
- 3.2 ผู้เข้ารับการอบรมสามารถอธิบายลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้
- 3.3 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถอภิปรายความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้

4. เนื้อหาสาระ

- 4.1 ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
- 4.2 ลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
- 4.3 ความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

5. กิจกรรมการฝึกอบรม

5.1 ประชุมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งแจ้งภาระงานที่ต้องปฏิบัติ เป็นการบ้าน “ศึกษาใบความรู้ และทำใบกิจกรรมประจำ หน่วย” (ใช้เวลาประชุมประมาณ 15-20 นาที) พร้อม นัดหมายวันมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5.2 ผู้รับการอบรมปฏิบัติภาระงานที่มอบหมายเป็นรายบุคคล โดยแจ้งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาความรู้เพิ่มเติมในใบความรู้ หน่วยการฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง ความหมาย ลักษณะและความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน และทำใบกิจกรรมประจำหน่วยการฝึกอบรมที่ 1 เรื่อง มารู้อัจฉการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนกันเถอะ

5.3 นัดหมายวัน เวลา และสถานที่กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งต่อไป

5.4 การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับภาระงานที่ได้ปฏิบัติ โดยมีประเด็นคำถาม เพื่อเป็นแนวทางการแลกเปลี่ยนรู้อย่างนี้

1) จริงหรือไม่ที่การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการค้นหาความรู้ความจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยวิธีการที่เป็นระบบ จะต้องมึเหตุผล มีขั้นตอนและเชื่อถือได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบที่คนทั่วไปเชื่อถือหรือยอมรับ

2) ปัญหาของการวิจัยทำวิจัยในชั้นเรียนได้มาอย่างไร

3) กระบวนการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบโดยครูผู้สอน เป็นลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในลักษณะใด

4) วิธีการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบโดยครูผู้สอนสำหรับนำมาทดลองใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน เป็นลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในลักษณะใด

5) ผลดีของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ต่อนักเรียน ต่อครู และต่อวงการศึกษาซีพครู

5.5 ผู้วิจัยตรวจสอบคำอธิบาย หรือคำตอบของผู้เข้ารับการอบรม จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่องให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

5.6 จากนั้นช่วยกันสรุปสาระสำคัญประจำหน่วย และสะท้อนความคิดเห็น (ใช้เวลาประชุมประมาณ 2 ชั่วโมง)

6. สื่อในการฝึกอบรมประจำแผนการฝึกอบรมหน่วยที่ 1

6.1 ใบความรู้

6.2 ใบงาน

7. การวัดและประเมินผล

7.1 สังเกตพฤติกรรมขณะรับการฝึกอบรม

7.2 ประเมินจากใบงานประจำแผนการอบรมหน่วยที่ 1

8. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

8.1 แบบสังเกตพฤติกรรมขณะรับการฝึกอบรม

8.2 ใบงานประจำแผนการฝึกอบรมหน่วยที่ 1

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ใบความรู้ หน่วยที่ 1

เรื่อง ความหมาย ลักษณะและความสำคัญ ของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ที่มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อตัวครูผู้ทำวิจัย ต่อผู้เรียน ต่อสภาพการเรียนการสอน ต่อวงการศึกษาและวงการศึกษาชีวิตครู ซึ่งการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนนั้นไม่ใช่เรื่องยุ่งยากอย่างที่ครูหลายคนคิด ผู้เขียนเชื่อว่าถ้าท่านทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและลักษณะเฉพาะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในบทนี้แล้ว ท่านจะเกิดความรู้สึกทันทีว่าการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่ใช่เรื่องยุ่งยากและซับซ้อนแต่อย่างใด

ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ก่อนที่ผู้เขียนจะให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ขอทบทวนความหมายของการวิจัย (Research) การวิจัยทางการศึกษา (Education research) ดังนี้

1. ความหมายของการวิจัย

คำว่า “การวิจัย” มีผู้ให้ความหมายมากมายมีลักษณะคล้ายๆ กัน ดังเช่น ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538, หน้า 16-17) กล่าวถึงการวิจัยว่าเป็นวิธีค้นคว้าหาความจริงโดยวิธีการอย่างมีระบบที่เชื่อถือได้หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งความจริงในที่นี้จะต้องเป็นความจริงทั่วไป (Public facts) ที่สามารถสังเกตและตรวจสอบได้โดยคนอื่นหรือผ่านกระบวนการเหตุผลอย่างดีจนสามารถอ้างอิงได้

ภัทรา นิคมานนท์ (2539, หน้า 1) กล่าวถึงการวิจัยว่าเป็นการแสวงหาความรู้ความจริงใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ด้วยวิธีการที่มีระบบเชื่อถือได้เพื่อประโยชน์ในการอธิบาย ทำนาย หรือนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา

วิญญา วิชาลาภรณ์ (2540, หน้า 17) ได้สรุปความหมายของการวิจัยว่า เป็นกระบวนการที่เป็นระบบเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อตอบปัญหาที่มีหรือเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ และเป็นที่ยอมรับกันในสาขาวิชานั้นๆ

รัตนา บัวสนธ์ (2543, หน้า 1) สรุปความหมายของการวิจัยว่า หมายถึง การหาความจริงด้วยวิธีการที่เป็นระบบมีขั้นตอน ซึ่งทั้งวิธีการและผลที่ได้ต้องเป็นสิ่งที่บุคคลโดยทั่วไปมีความรู้และความเข้าใจตรงกันหรือที่เรียกว่ามีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย (Objectivity)

ยุทธ ไถยวรรณ (2545, หน้า 16) ได้สรุปความหมายของการวิจัยว่าเป็นกระบวนการหรือเทคนิควิธีในการแสวงหาความรู้ความจริงที่น่าเชื่อถือ โดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน

ณรงค์ โพธิ์พฤษานันท์ (2546, หน้า 4) กล่าวว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าเพื่อพิสูจน์หรือหาคำตอบหรือข้อเท็จจริงที่ดำเนินไปอย่างมีระบบและกฎเกณฑ์เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้องต่อปัญหาที่ตั้งไว้และเป็นที่ยอมรับในทางวิชาการ

จากความหมายของการวิจัยดังกล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จะเห็นว่าการวิจัยเกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญอยู่ 3 ประเด็น คือ

- ประเด็นที่ 1 ความรู้ความจริงที่ค้นพบต้องมีลักษณะเป็นความจริงทั่วไป
- ประเด็นที่ 2 วิธีการที่ใช้ต้องมีระบบ มีเหตุผลและมีขั้นตอน
- ประเด็นที่ 3 ทั้งวิธีการและข้อค้นพบต้องมีความเชื่อถือได้ หรือเป็นที่ยอมรับทั่วไป

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการค้นหาความรู้ความจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยวิธีการที่เป็นระบบ มีเหตุผล มีขั้นตอนและเชื่อถือได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบที่คนทั่วไปเชื่อถือหรือยอมรับ

2. ความหมายของการวิจัยทางการศึกษา

การวิจัยทางการศึกษา เป็นการวิจัยแขนงหนึ่งที่เนื้อหาสาระหรือขอบข่ายประเด็นที่ทำการวิจัยอยู่ในสภาพการณ์การศึกษา (Educational setting) ซึ่งรัตนะ บัวสนธ์ (2543, หน้า 4) ได้อธิบายความหมายของ “สภาพการณ์การศึกษา” ว่าหมายถึง ปรัชญาการณที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้หรือประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ซึ่งในการถ่ายทอดความรู้จำเป็นต้องมีการจัดการหรือบริหารทรัพยากร อันได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ ฯลฯ รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบว่าการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนตามต้องการหรือไม่อย่างไร

เนื้อหาสาระหรือขอบข่ายประเด็นปัญหาของการวิจัยทางการศึกษามีมากมาย เช่น ถ้าพิจารณาตามมาตรฐานการศึกษาทั้ง 27 มาตรฐาน เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้านใหญ่ๆ คือ (1) มาตรฐานด้านผู้เรียน (2) มาตรฐานด้านกระบวนการ และ (3) มาตรฐานด้านปัจจัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2544) อาจเกี่ยวข้องในเนื้อหาหรือประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) ด้านผู้เรียน เช่น ประเด็นเกี่ยวกับ

- 1.1) คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ต่างๆ
- 1.2) การประเมินสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย
- 1.3) การมีจิตสำนึกที่เห็นประโยชน์แก่ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- 1.4) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองหรือการมีวิสัยทัศน์
- 1.5) ความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร เป็นต้นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารและอื่นๆ
- 1.6) ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 1.7) การเห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปวัฒนธรรมที่ดั่งงามของไทย
- 1.8) การรู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้และการมีบุคลิกภาพที่ดี
- 1.9) การมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ
- 1.10) การมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
- 1.11) การปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมาต่างๆ
- 1.12) การมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

2) ด้านกระบวนการ เช่น ประเด็นเกี่ยวกับ

- 2.1) การจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างมีระบบ
ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา
- 2.2) การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน
ในการพัฒนาการศึกษา
- 2.3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพ
อนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
- 2.4) การส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรตามความจำเป็นและ
เหมาะสม
- 2.5) การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร
ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
- 2.6) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) ด้านปัจจัย เช่น ประเด็นเกี่ยวกับ

- 3.1) คุณธรรม จริยธรรม และการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร
- 3.2) ภาวะผู้นำและความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหาร
- 3.3) การมีวิสัยทัศน์ความเป็นครูและคุณธรรมจริยธรรมของครู
- 3.4) ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี
ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.5) ความสามารถของครูในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์
และสร้างองค์ความรู้ พัฒนาการเรียนการสอน
- 3.6) คุณวุฒิ ความรู้และความสามารถของครูที่ตรงกับงาน
ที่รับผิดชอบ
- 3.7) หลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ตลอดจน
สื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 3.8) อาคาร สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
- 3.9) การสนับสนุนการจัดและการพัฒนาการศึกษาของชุมชน
และผู้ปกครอง

จากตัวอย่างประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ในแต่ละประเด็นสามารถสร้างเป็นปัญหาการวิจัยได้หลากหลาย เช่น ประเด็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจระบุเป็นปัญหาวิจัย ดังนี้

- 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาบึงกาฬ
- 2) การพัฒนาตัวชี้วัดที่บ่งบอกว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมัลติมีเดีย วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง คำนามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4) ผลการจัดการเรียนการสอนแบบใช้โครงงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จากความหมายของการวิจัยและเนื้อหาขอบข่ายสาระเกี่ยวกับสภาพการณ์การศึกษาต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นพอสรุปความหมายของการวิจัยทางการศึกษาได้ว่า

การวิจัยทางการศึกษา หมายถึง กระบวนการค้นหาความรู้ความจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องในสภาพการณ์การศึกษาทั้งด้านผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการที่เป็นระบบ มีเหตุผลมีขั้นตอนและเชื่อถือได้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบที่คนทั่วไปเชื่อถือหรือยอมรับ

3. ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom action research) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หรือการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนนี้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายในลักษณะที่คล้ายๆ กัน ดังเช่น

สุวิมล ว่องวาณิช (2546, หน้า 21) ได้สังเคราะห์ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและสรุปว่าเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนเป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการ

ปฏิบัติงานต่างๆ ในชีวิตประจำวันของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติ และผลที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของครูและนักเรียน

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ (2544, หน้า 9) กล่าวถึง การวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยประเภทปฏิบัติการ และเป็นประเภทการวิจัยและพัฒนา (Research and development : R and D) กล่าวคือ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จะใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ค้นคว้าเพื่อสร้างความรู้ใหม่หรือสิ่งประดิษฐ์ทางการศึกษา ผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ตามเป้าหมาย และเพื่อพัฒนาตนเองของครูผู้ทำวิจัย

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2544, หน้า 24) ได้สรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยปฏิบัติการที่ครูได้แสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรม ทางเลือก ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

พิศนา แคมมณี และนางลักษณ์ วิรัชชัย (2546, หน้า 2-3) เน้นว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนต้องเป็นการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งวิจัยปฏิบัติการนั้น หมายถึง กระบวนการที่ผู้ประกอบอาชีพดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงาน ของตนเอง เพื่อพัฒนาผลการปฏิบัติงานของตนเองให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น กว่าเดิม ดังนั้น ลักษณะปัญหาวิจัยสำหรับการวิจัยปฏิบัติการ ต้องเกี่ยวข้องกับงาน ที่นักวิจัยกำลังทำอยู่ และมีจุดประสงค์หลักเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนางานของตนเอง ให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพดีมากขึ้นกว่าเดิม

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของวิจัยทางการศึกษา ซึ่งผู้เขียนขอสรุปความหมายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจำแนกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 มุ่งที่ผลการแก้ปัญหาหรือผลการพัฒนาผู้เรียน

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามลักษณะนี้จะหมายถึง กระบวนการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบโดยครูผู้สอน

ลักษณะที่ 2 มุ่งค้นหาแนวทางหรือวิธีการสำหรับนำมาใช้แก้ปัญหา หรือพัฒนาผู้เรียน

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามลักษณะนี้จะหมายถึง กระบวนการค้นหาแนวทางหรือวิธีการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบ โดยครูผู้สอน สำหรับนำมาทดลองใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีลักษณะสำคัญที่นักการศึกษาหลายท่าน ได้ระบุไว้ พอสรุปได้ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์นะ วันทยา วงศ์ศิลปะภิรมย์ และศิริกาญจน์ โกสุมภ์, 2544, หน้า 7-8; ทิศนา แหมมณี และนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2546, หน้า 6-8; พิเชิต ฤทธิ์จรรณู, 2544, หน้า 25-32; สุวิมล ว่องวาณิช, 2546, หน้า 22-24)

1. ครูเป็นนักวิจัย ทั้งในแง่ผู้ผลิต (ผู้ทำวิจัย) และผู้บริโภค (ผู้ใช้ผลการวิจัย) ซึ่งการทำวิจัยจำเป็นต้องทำงานร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง (เพื่อนครู ผู้เรียน หรือผู้ปกครอง ฯลฯ) ในรูปของการรวมพลัง (Collaboration) ที่มีความเท่าเทียมกันในส่วนหนึ่งของการวิจัย
2. ปัญหาการวิจัยต้องเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ครู เช่น ปัญหาเรื่อง การเรียนรู้ ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน หรือปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ของครู เป็นต้น ซึ่งปัญหาการวิจัยนี้ ครูผู้สอนต้องเป็นคนกำหนดด้วยตนเอง
3. เป้าหมายสำคัญของการวิจัย มิได้มุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่แต่มุ่งแก้ไข ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีปัญหาหรือผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาคุณภาพ หรือศักยภาพให้สูงขึ้นโดยมุ่งเฉพาะผู้เรียนในชั้นเรียนที่ผู้วิจัย (ครูผู้สอน) รับผิดชอบเท่านั้น
4. กลุ่มเป้าหมายอาจเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ทั้งห้องเรียน หรือหลาย ห้องเรียน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าปัญหานั้นๆ เกิดเฉพาะรายบุคคล รายกลุ่ม ทั้งห้องเรียน หรือหลายห้องเรียน
5. สามารถดำเนินการวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานตามปกติได้ ทั้งในและนอกเวลาเรียน โดยถือว่าการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน
6. ลักษณะของการทำวิจัยจะใช้วงจรในเรื่องการประกันคุณภาพ PDCA หรือวงจรการวิจัยปฏิบัติการ PAOR โดยที่วงจรแรก P = Plan (การวางแผน) D = DO (ลงมือปฏิบัติ) C = Check (ตรวจสอบผลการปฏิบัติ) A = Act (ปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข) วงจรที่สอง P = Plan (วางแผน) A = Action (ลงมือปฏิบัติ) O = Observation (เก็บรวบรวม

ข้อมูลและบันทึกผลที่เกิดขึ้น) R = Reflection (สรุป เสนอความคิด สะท้อนผลที่เกิดขึ้น และปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข) ซึ่งวงจรทั้งสองมีลักษณะเหมือนกันคือต้องทำต่อเนื่อง หรืออาจดำเนินการตามวงจรหลายรอบ

7. การวิจัยไม่ได้เน้นการสร้างกรอบความคิดตามโครงสร้างเชิงทฤษฎี ไม่เคร่งครัดกับการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนแต่อาศัยประสบการณ์ของผู้วิจัยและเพื่อนร่วมงานหรือผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในกระบวนการทำวิจัยซึ่งสามารถให้คำตอบที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงและเน้นการเป็นธรรมชาติที่ปฏิบัติจริงตามปกติ

8. มีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ แต่เน้นข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่า ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจึงใช้การวิเคราะห์เนื้อหามากกว่าการใช้สถิติ

9. การเขียนรายงานการวิจัยไม่เคร่งครัดในรูปแบบเหมือนการวิจัยเชิงวิชาการทั่วไปเพราะไม่มีเป้าหมายเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ ดังนั้น ถ้าการวิจัยไม่ซับซ้อนอาจเขียนรายงานการวิจัยเป็น 2-3 หน้า แต่ถ้าเป็นเรื่องซับซ้อนจะทำเป็น 5 บทเหมือนงานวิจัยทั่วไปก็ได้

10. ครูสามารถใช้ผลการวิจัยพัฒนาตนและพัฒนางานในหน้าที่ได้

11. สามารถทำวิจัยได้ทุกวัน ทุกสัปดาห์ ทำให้ได้งานวิจัยมากมาย และไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก

12. ไม่ได้มุ่งให้ครูทำเพื่อขอผลงาน จุดเน้นคือ นักเรียนและการพัฒนาสภาพการเรียนรู้การสอน ส่วนการขอเป็นผลงานนั้นเป็นผลพลอยได้

ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาหลายท่าน กล่าวถึงความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังเช่น

สุวิมล ว่องวานิช (2546, หน้า 24-25) กล่าวถึงความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังนี้

1. ให้โอกาสครูในการสร้างองค์ความรู้ ทักษะการวิจัย การประยุกต์ใช้ การตระหนักถึงทางเลือกที่เป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ดีขึ้น

2. เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงหรือสะท้อนผลงาน

3. เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติโดยตรงเนื่องจากช่วยพัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพ

4. ช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง และเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการวิจัยในที่ทำงานซึ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กร เนื่องจากนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติและการแก้ปัญหา

5. เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติในการวิจัยทำให้กระบวนการวิจัยเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดการยอมรับในความรู้ของผู้ปฏิบัติ

6. ช่วยตรวจสอบวิธีการทำงานของครูที่มีประสิทธิภาพ

7. ทำให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ประกอบ มณีโรจน์ (2544, หน้า 2) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูได้พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้น

3. ช่วยให้วงการวิชาการของการเรียนการสอนก้าวหน้า

มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อเนื่องต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

4. ช่วยให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงมากขึ้น เป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป

5. ช่วยพัฒนาตัวครูและวิชาชีพครูไปพร้อมๆ กัน

วราโร เฟ็งสวัสดิ์ (2546, หน้า 2-3) กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยการวิจัย

2. เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพครูเนื่องจากข้อค้นพบที่ได้จากกระบวนการค้นคว้าที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารับรู้และครูเกิดการพัฒนารับรู้การเรียนการสอน

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติและทำให้อาชีพครูกลายเป็นวิชาชีพ

4. ทำให้การเรียนการสอนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเป็นระบบเกิดผลดีต่อนักเรียน

5. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา เนื่องจากการวิจัยแบบนี้จะส่งเสริมบรรยากาศของการทำงานแบบประชาธิปไตย โดยที่ทุกฝ่ายเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และยอมรับในข้อค้นพบร่วมกัน

จากความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนข้างต้น จะเห็นว่าการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนบังเกิดผลดีใน 4 ด้านใหญ่ๆ ดังนี้

1. ผลดีต่อตัวครูผู้ทำวิจัย เช่น ครูมีทักษะการทำวิจัยมากขึ้น รู้จักนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการมาใช้ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

2. ผลดีต่อผู้เรียน เช่น ปัญหาพฤติกรรมต่าง ของผู้เรียนได้รับการแก้ไขไปในทางที่ดีเกิดการเรียนรู้ตามผลลัพธ์ที่คาดหวัง

3. ผลดีต่อสภาพการเรียนการสอน เช่น ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีระบบครูให้ความสนใจนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น บรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้นเนื่องจากปัญหาต่างๆ ในชั้นเรียนได้รับการแก้ไข

4. ผลดีต่อวงวิชาการและวงวิชาชีพครู เช่น ช่วยให่วงวิชาการของการเรียนการสอนก้าวหน้า มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และยังช่วยให่วงวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงมากขึ้นเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป

บทสรุป

1. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งมีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ (1) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนหมายถึง กระบวนการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบโดยครูผู้สอน และ (2) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการค้นหาแนวทาง หรือวิธีการ รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบ โดยครูผู้สอน สำหรับนำมาทดลองใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้น

2. ลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ (1) ครูเป็นนักวิจัย (2) ปัญหาการวิจัยต้องเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ครู (3) มีเป้าหมายเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (4) กลุ่มเป้าหมายอาจเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ทั้งห้องเรียนหรือหลายห้องเรียน (5) ให้ถือว่าการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน (6) การทำวิจัยจะใช้วงจรการวิจัยปฏิบัติการ PAOR (7) การวิจัยเน้นการเป็นธรรมชาติ

ที่ปฏิบัติจริงตามปกติ (8) มีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพไม่จำเป็นต้องใช้สถิติ
 ขั้นสูง (9) การเขียนรายงานการวิจัยไม่เคร่งครัดในรูปแบบ (10) ครูสามารถใช้ผลการวิจัย
 พัฒนาตนเองพัฒนางานได้ (11) ทำวิจัยได้ทุกวันและไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก
 และ (12) ไม่ได้มุ่งให้ครูทำเพื่อขอผลงาน จุดเน้นคือนักเรียน และการพัฒนาสภาพการเรียนรู้
 การสอน

3. ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีข้อควรคำนึง ดังนี้ (1) โดยมากปัญหา
 ด้านพฤติกรรมกรเรียนมักเกิดกับผู้เรียนบางคนเท่านั้น ดังนั้น ไม่ควรทำวิจัยแบบเหมา
 รวมทั้งชั้น (2) ต้องเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแท้จริง (3) ปัญหาบางอย่างไม่ควรเลือกทำ
 วิจัยเช่น ยากเกินความสามารถที่ครูจะแก้ได้ง่ายต่อการแก้ไข ไม่จำเป็นต้องใช้เทคนิควิธี
 ที่ซับซ้อน (4) ปัญหาที่ต้องใช้เวลาแก้ยาวนานเกินไป อาจต้องใช้วิธีแก้ที่ปัญหาย่อยๆ แทน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ใบกิจกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง มารู้จักการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนกันเถอะ

ตอนที่ 1 ให้เขียนเครื่องหมาย “✓” หน้าข้อความที่ท่านพิจารณาแล้ว เห็นว่าถูกต้อง หรือเหมาะสม และเขียนเครื่องหมาย “X” หน้าข้อความที่ท่านพิจารณาแล้ว เห็นไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสม

1. การวิจัยจำเป็นต้องใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เท่านั้นในการค้นหาความจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพราะเป็นวิธีการที่มีระบบ คำตอบจึงจะเชื่อถือได้
2. “การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้” ไม่จัดว่าเป็นการวิจัยทางการศึกษา
3. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจัดเป็นประเภทหนึ่งของการวิจัยทางการศึกษา
4. การวิจัยที่ทำโดยนักวิชาการทางการศึกษา โดยมุ่งนำผลการวิจัยไปให้ครูผู้สอนใช้พัฒนาการเรียนการสอน ถือว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
5. เป้าหมายสูงสุดของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคือการพัฒนาผู้เรียน
6. “การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2” ไม่จัดว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
7. ครูคนหนึ่งทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการแก้สมการ 2 ตัวแปร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4” เพื่อประกอบการขอผลงานทางวิชาการและการเผยแพร่ การวิจัยนี้จัดว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
8. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนต้องเป็นการวิจัยปฏิบัติการเท่านั้น
9. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูต้องเป็นทั้งผู้ทำวิจัยและผู้ใช้ผลการวิจัย
10. ปัญหาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนต้องเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ครูเท่านั้น และครูผู้สอนต้องเป็นคนกำหนดด้วยตนเอง
11. เป้าหมายสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับวงการการศึกษา
12. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ไม่สามารถทำกับกลุ่มเป้าหมายทั้งห้องเรียนหรือหลายห้องเรียนได้

ตัวอย่างแผนการฝึกอบรมหน่วยการฝึกอบรมที่ 8

เรื่อง เขียนรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

1. ระยะเวลา

- 1.1 ศึกษาด้วยตนเอง 1 สัปดาห์
- 1.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2 ชั่วโมง

2. สำคัญ

การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นขั้นตอนหลังจากการทำวิจัยเสร็จสิ้นที่ผู้วิจัยเสนอผลจากการศึกษาหรือข้อค้นพบจากการวิจัย สามารถเขียนได้ใน 2 ลักษณะ แล้วแต่ความเหมาะสมในการนำรายงานผลการวิจัยไปใช้ ซึ่งประกอบด้วย แบบเป็นทางการ (Format Form) และแบบไม่เป็นทางการ (Informal Form)

3. จุดประสงค์ของการเรียนรู้

- 3.1 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายประเภทของรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้
- 3.2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกและจัดลำดับหัวข้อที่จำเป็นในการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้
- 3.3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในรูปแบบกึ่งทางการและรูปแบบไม่เป็นทางการได้อย่างเหมาะสม

4. เนื้อหาสาระ

องค์ประกอบของการเขียนรายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

5. กิจกรรมการฝึกอบรม

5.1 เชิญวิทยากร (ที่মনักวิจัยภายนอก) บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (แบบกึ่งทางการและแบบไม่เป็นทางการ) จากนั้นให้ผู้รับการอบรมทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เตรียมมาเพื่อตรวจสอบผลการวิจัยเสร็จแล้วลงมือเขียนรายงานการวิจัยตามฟอร์มที่กำหนด ระหว่างการทำงานที่มหาวิทยาลัยให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด (อบรมในช่วงต้นสัปดาห์ที่ 11 ใช้เวลา 1 วัน)

5.2 หลังจากนั้น ผู้รับการอบรมทุกคนนำข้อเสนอแนะต่างๆ ไปปรับปรุงการเขียน รายงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้มีความสมบูรณ์ และนำเสนอให้ทีมวิทยากร (ที่มนักวิจัยภายนอก) ประเมินคุณภาพต่อไป

6. สื่อในการฝึกอบรมประจำแผนการฝึกอบรมหน่วยที่ 8

6.1 ใบความรู้

6.2 ใบงาน

7. การวัดและประเมินผล

7.1 สังเกตพฤติกรรมขณะรับการฝึกอบรม

7.2 ประเมินจากใบงานประจำแผนการอบรมหน่วยที่ 8

8. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

8.1 แบบสังเกตพฤติกรรมขณะรับการฝึกอบรม

8.2 ใบงานประจำแผนการฝึกอบรมหน่วยที่ 8

ใบความรู้หน่วยที่ 8

เรื่อง การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการนำผลงานวิจัยไปใช้

การเขียนรายงานการวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัยซึ่งครูนักวิจัยจะต้องเรียบเรียงขึ้นหลังจากได้ปฏิบัติการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเสร็จสิ้น โดยที่การเขียนนั้นจะต้องแสดงให้เห็นถึงสภาพของปัญหา วิธีการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนา วิธีดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนาและผลที่เกิดขึ้น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ข, หน้า 83) ซึ่งรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีความสำคัญในแง่ของการเป็นเอกสารหลักฐานที่แสดงถึงการดำเนินการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นสื่อเอกสารสำหรับเผยแพร่ในวงวิชาชีพครูหรือผู้สนใจทั่วไป ได้ศึกษาเรียนรู้และแนะนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน หรือพัฒนางานในส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งถือว่าเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น (พิชิต ฤทธิจรรณู, 2544, หน้า 93)

รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

รายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการรายงานที่เขียนตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติ ไม่ยึดรูปแบบตายตัว แต่ต้องมีสาระครบถ้วน ทำให้เข้าใจสิ่งที่ได้ศึกษาและสิ่งที่ค้นพบ ทั้งนี้เพราะคุณค่าของงานวิจัยอยู่ที่กระบวนการวิจัย และสิ่งที่ครูค้นพบ มากกว่ารูปแบบการเขียนรายงานการวิจัย (พิชิต ฤทธิจรรณู, 2544, หน้า 94)

จากการศึกษาดำรงหลายเล่ม พบว่าบางตำราแบ่งรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็น 2 ลักษณะ (ชูศรี วงศ์รัตน์, วันทนา วงศ์ศุภภิรมย์, และศิริกาญจน์, 2544, หน้า 110; สุวิมล ว่องวาณิช, 2546, หน้า 94-95) ได้แก่ (1) รูปแบบไม่เป็นทางการ และ (2) แบบเป็นทางการ ในขณะที่บางตำราแบ่งเป็น 3 ลักษณะ (พิชิต ฤทธิจรรณู, 2544, หน้า 96) ได้แก่ (1) แบบไม่เป็นทางการ (2) แบบกึ่งทางการ (3) แบบเป็นทางการ

สำหรับเอกสารประกอบการสอนเล่มนี้ ผู้เขียนขอแบ่งรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็น 3 ลักษณะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบไม่เป็นทางการ

การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบไม่เป็นทางการ เป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่น นำเสนอเนื้อหาโดยสรุปสั้นๆ (อาจหน้าเดียว หรือมากกว่าเล็กน้อย) โดยนำเสนอปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนา วิธีการแก้ไขหรือพัฒนา ผลการแก้ไขหรือผลการวิจัย ซึ่งนิยมเขียนในลักษณะความเรียงแยกเป็นย่อหน้าต่างๆ ตามประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ

การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนรูปแบบนี้ เหมาะในกรณีที่ครุณักวิจัยต้องการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพียงเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานสำหรับใช้เป็นแนวทางการทำวิจัยในครั้งต่อไป หรือเก็บเป็นเอกสารหลักฐานอ้างอิงว่าในรอบปีการศึกษาหนึ่งๆ ได้แก้ปัญหหรือพัฒนาผู้เรียนในเรื่องใดบ้าง ด้วยวิธีการใด ผลการแก้ปัญหหรือพัฒนาเป็นอย่างไรได้แง่คิดหรือมีมุมมองในการทำวิจัยครั้งนั้นๆ ะไรบ้าง รวมทั้งเก็บไว้เป็นหลักฐานสำหรับสรุปหรือสังเคราะห์งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครุณักวิจัยแต่ละคนหรือครุณักวิจัยทั้งโรงเรียน

2. แบบเป็นทางการ

การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบเป็นทางการ เหมือนกับรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยทางวิชาการทั่วไป แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บท ได้แก่

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

นอกจากนั้นจะต้องมีส่วนประกอบอื่นๆอีก ได้แก่

(1) ส่วนนำ ประกอบด้วย ปกนอก ปกใน บทคัดย่อ

กิตติกรรมประกาศ และสารบัญ บัญชีตาราง บัญชีภาพประกอบ

(2) ส่วนท้ายหรือส่วนอ้างอิง ประกอบด้วย บรรณานุกรม

และภาคผนวก

การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนรูปแบบนี้ เหมาะสำหรับงานวิจัยในชั้นเรียนที่มีลักษณะที่ซับซ้อน ครูผู้สอนเจตนาต้องการเผยแพร่งานวิจัยอย่างเป็นทางการ

3. แบบกึ่งทางการ

การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบกึ่งทางการ เป็นการเขียนรายงานการวิจัยที่นำเสนอสาระสำคัญตามหัวข้อต่างๆ คล้ายกับรูปแบบเป็นทางการ แต่ไม่ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นบทๆ ไม่เน้นส่วนนำ และส่วนอ้างอิง ไม่เน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หัวข้อต่างๆ ยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม และเนื้อหาสาระที่นำเสนอจะเป็นแบบสั้นๆ แต่ได้ใจความสมบูรณ์

การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนรูปแบบนี้ เหมาะสำหรับงานวิจัยที่ไม่ซับซ้อนมากนัก หรืออยู่ในระยะเริ่มต้นของการฝึกทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูที่ยังมีทักษะในการทำวิจัยไม่มาก

กล่าวโดยสรุป การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสามารถทำได้ 3 ลักษณะ คือ แบบไม่เป็นทางการ แบบเป็นทางการ และแบบกึ่งทางการ ซึ่งในระยะเริ่มต้นของการฝึกทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูของครูผู้สอนที่ยังมีทักษะในการทำวิจัยไม่มากนัก ควรฝึกเขียนในลักษณะแบบกึ่งทางการโดยที่หัวข้อต่างๆ ในการเขียนรายงานการวิจัยจะคล้ายกับหัวข้อที่กล่าวไว้ในโครงการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยมีการตัดบางหัวข้อออก เช่น แผนการปฏิบัติการวิจัยและเพิ่มหัวข้อเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยและสะท้อนความคิดเห็น

สำหรับเอกสารประกอบการสอนเล่มนี้ ผู้เขียนใคร่ขอเสนอให้ครูนักวิจัยเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในรูปแบบกึ่งทางการ เพื่อต้องการเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูคนอื่นๆ ในขณะเดียวกันก็จะมีตัวอย่างการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบไม่เป็นทางการไว้ให้ครูนักวิจัยพิจารณาประกอบด้วย

หัวข้อที่จำเป็นในการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนแบบกึ่งทางการ ควรประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย
2. ผู้วิจัย
3. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
5. กลุ่มเป้าหมาย
6. แนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนา
7. เครื่องที่ใช้ในการวิจัย
8. ขั้นตอนการดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา
9. ระยะเวลาที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา
10. ผลการวิจัย/ผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา/ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
11. สรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา/สรุปผลการวิจัย
12. สะท้อนความคิดเห็นหรืออภิปรายและเสนอแนะ
13. ภาคผนวก

ลักษณะการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตั้งแต่หัวข้อที่ 1 ถึงหัวข้อที่ 10 จะเหมือนกับการเขียนโครงการวิจัยในชั้นเรียน แต่มีส่วนต่างกันบ้างเล็กน้อย ตรงที่โครงการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวางแผนการทำงานในอนาคต ดังนั้นประโยคหรือข้อความจึงมักใช้คำว่า “จะ” (Future tenses) ส่วนการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการนำเสนอสิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วตามแผนที่ ที่วางไว้ดังนั้น ประโยคหรือข้อความจะต้องอยู่ในรูปอดีตกาล (Past tenses)

สำหรับอีก 2 หัวข้อที่เพิ่มมา ได้แก่ (1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (2) สรุปผลการวิจัย และสะท้อนความคิดเห็น ขออธิบายในรายละเอียด ดังนี้

1. การเขียนผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเขียนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการเขียนบรรยาย หรือนำเสนอ ข้อมูลต่างๆ ที่เก็บรวบรวมมาได้และผ่านการวิเคราะห์แล้วอย่างมีระบบ อาจนำเสนอ ในรูปตาราง กราฟ แผนภูมิข้อความหรืออื่นๆ โดยสิ่งที่นำเสนอ นั้นต้องเอื้อต่อการลงสรุปว่า บรรลุไปตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อหรือไม่อย่างไร

แนวการเขียนผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เขียนขอเสนอแนะดังนี้

(1) ให้ยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก นั่นคือต้องนำเสนอ สารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งทำการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แต่ละข้อ (ถ้ามีมากกว่าหนึ่งข้อ) โดยที่ ถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณอาจจำเป็นต้องใช้ค่าสถิติ ต่างๆ ประกอบการบรรยาย แต่ถ้าเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพก็ใช้การเขียน บรรยายเชิงพรรณนาถึงการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนที่เกิดขึ้นภายหลังที่ได้รับการแก้ไข

ปัญหาหรือพัฒนา โดยมีตัวอย่างเหตุการณ์ พฤติกรรมชี้วัดหรืออื่นๆ มาสนับสนุนสิ่งที่ผู้วิจัยตีความหรือลงข้อสรุป

(2) ถ้ามีวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากกว่าหนึ่งข้อ ให้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3) ใช้ภาษาเขียนที่อ่านง่าย ไม่ซับซ้อน ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย

(4) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ เช่น นำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิและแผนภาพต่าง ๆ

(5) ถ้านำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตาราง แผนภูมิหรือแผนภาพต่าง ควรเขียนชื่อตาราง แผนภูมิหรือแผนภาพให้ชัดเจน

ตัวอย่างการเขียนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

จุดประสงค์ : เพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลังต่ำกว่าเกณฑ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป

ผู้วิจัยวางแผนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กับเกณฑ์ที่ตั้งไว้และในขณะเดียวกันก็ต้องการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนแต่ละคนกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอาจกำหนดเป็น 2 ตาราง ดังนี้

ตาราง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลัง ของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เปรียบเทียบกับเกณฑ์ (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

ช่วงเวลาของการวัด	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ร้อยละของค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	เกณฑ์
ก่อนเรียน	7.27	36.35	2.80	ค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า
หลังเรียน	15.83	79.15	2.05	ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

จากตาราง พบว่าหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเลขยกกำลังของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในขณะที่ก่อนเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์และยังพบว่าการกระจายของคะแนนหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคนน้อยกว่าก่อนเรียน

ตาราง จำนวนร้อยละของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเลขยกกำลังผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จำแนกตามก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป (จำนวนนักเรียนทั้งหมด 30 คน)

ช่วงเวลาของการวัด	จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์
ก่อนเรียน	0	0
หลังเรียน	26	86.67

จากตาราง พบว่าหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป มีนักเรียนที่คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลังผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จำนวน 26 คน ใน 30 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 86.67 ของนักเรียนทั้งหมด ในขณะที่ก่อนเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปไม่มีใครผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตัวอย่างการเขียนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จุดประสงค์ : เพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมเซื่องซึมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพานสหราษฎร์บำรุง จำนวน 1 คน (เด็กหญิงนิด) โดยการกระตุ้นเสริมแรง

จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเซื่องซึมของนักเรียนนิด (นามสมมติ) อย่างไม่เป็นทางการ ก่อนและหลังการกระตุ้นเสริมแรงทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ผลการแก้ปัญหาพฤติกรรมเชิงซึมของนักเรียนนิค (นามสมมติ) นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพานสหราษฎร์บำรุง อำเภอเมือง
จังหวัดสกลนคร โดยการกระตุ้นเสริมแรง

พฤติกรรมก่อนการแก้ปัญหา	พฤติกรรมหลังการแก้ปัญหา
<p>เชิงซึม ไม่พูดคุยกับใคร ไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับครู และเพื่อนๆ ชอบแยกตัว ออกไปนั่งเหม่อลอยอยู่ คนเดียว</p>	<p>ตลอด 3 สัปดาห์ ที่ครูและเพื่อนๆ ช่วยกันกระตุ้นเสริมแรง ปรากฏว่า พฤติกรรมเชิงซึมของเด็กหญิงนิค ลดน้อยลง เรื่อยๆ ตามลำดับ กล่าวคือไม่ค่อยเห็นแยกตัวออกไปนั่งเหม่อ คนเดียวเหมือนเมื่อก่อน เริ่มมีเพื่อนสนิท 2-3 คน ที่ชอบ ไปไหนมาไหนด้วยกันในตอนพักรับประทานอาหารกลางวัน ช่วยเหลือเพื่อนๆ ทำงานกลุ่มเป็นปกติ กล่าวออกมารายงาน หน้าชั้นเรียนแต่ก็ยังประหม่าอยู่บ้าง ยิ้มแย้มแจ่มใสขึ้น แต่ไม่ถึงกลับร่าเริงสนุกสนาน</p>

2. สรุปผลการวิจัย และสะท้อนความคิดเห็น

สรุปผลการวิจัยและสะท้อนความคิดเห็น เป็นการเขียนสรุปผลที่ได้
จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสรุปแยกเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นสะท้อน
หรือวิเคราะห์ วิเคราะห์การปฏิบัติงานและผลที่เกิดขึ้น

แนวทางการนำผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ประโยชน์

การนำผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนทั้งที่เป็นงานวิจัยของตนเอง
และงานวิจัยของผู้อื่นไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียน จะต้องพิจารณาประเด็นต่างๆ ดังนี้
(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ก, หน้า 98-100)

1. พิจารณานำอะไรไปใช้ (What to use?)

1.1 ผลการวิจัยที่ค้นพบโดยตรง

1.2 ผลประโยชน์พลอยได้ เช่น กระบวนการวิจัย นวัตกรรม

หรือเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัย แนวคิด หลักการ หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน
คำแนะนำจากที่ปรึกษา

2. พิจารณาว่าจะนำไปใช้เพื่ออะไร (What for ?)

2.1 เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยการนำเอานวัตกรรมที่เป็นสื่อสิ่งประดิษฐ์กิจกรรม หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบต่างๆ ซึ่งเป็นผลงานจากการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมาดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน

2.2 เพื่อพัฒนาตัวครูให้มีคุณภาพด้านการสอนสูงขึ้น เท่ากับช่วยยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นที่ชื่นชม ศรัทธาของเด็ก ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป และยังสามารถใช้เป็นผลงานทางวิชาการขอตำแหน่งให้สูงขึ้น

2.3 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด สร้างเสริมคุณลักษณะที่เด่น และแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องในแต่ละคน

2.4 เพื่อปรับปรุงพัฒนางาน และสถานศึกษาที่รับผิดชอบ อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการวิจัย

2.5 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนกำหนดนโยบาย และการดำเนินโครงการต่างๆ ในโรงเรียน

3. พิจารณาว่าจะใช้อย่างไร (How to use?)

ผู้ที่นำผลการวิจัยไปใช้ จำเป็นต้องศึกษาผลงานวิจัยนั้นๆ ให้ดีว่าข้อค้นพบมีความน่าเชื่อถือหรือเป็นไปได้เพียงใด และก่อนนำไปใช้จริงอาจจำเป็นต้องใช้การพิจารณาร่วมกันระหว่างเพื่อนครูในโรงเรียน หรือจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นต้น

บทสรุป

1. การเขียนรายงานการวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัย ซึ่งจะต้องเรียบเรียงขึ้นหลังจากได้ปฏิบัติการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเสร็จสิ้น โดยเขียนตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติไม่ยึดรูปแบบตายตัว แต่ต้องมีสาระครบถ้วนทำให้เข้าใจสิ่งที่ได้ศึกษา และสิ่งที่ค้นพบ ทั้งนี้คุณค่าของงานวิจัยอยู่ที่กระบวนการวิจัยและสิ่งที่ค้นพบมากกว่ารูปแบบการเขียนรายงานการวิจัย

2. การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็น 3 รูปแบบ คือ (1) รูปแบบไม่เป็นทางการ (2) รูปแบบเป็นทางการ (3) รูปแบบกึ่งทางการ

3. การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบไม่เป็นทางการ มีลักษณะยืดหยุ่น นำเสนอเนื้อหาโดยสรุปสั้นๆ เกี่ยวกับปัญหา วิธีแก้ไขหรือพัฒนาผลการวิจัย ซึ่งนิยมเขียนเป็นความเรียงแยกเป็นย่อหน้าต่างๆ ตามประเด็นสำคัญ

ที่ต้องการนำเสนอ เหมาะในกรณีที่ครุฑนักวิจัยต้องการเพียงเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิง หรือเป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไป รวมทั้งเก็บไว้เป็นหลักฐานสำหรับสรุปหรือสังเคราะห์งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครุฑนักวิจัยแต่ละคนหรือครุฑนักวิจัยทั้งโรงเรียน

4. การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบเป็นทางการ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และบทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นอกจากนี้จะต้องมีส่วนประกอบอื่น อีก ได้แก่ ส่วนนำ และส่วนท้าย หรือส่วนอ้างอิง ซึ่งการเขียนรายงาน

5. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนรูปแบบนี้เหมาะสำหรับงานวิจัยที่มีลักษณะซับซ้อน ครุฑนักวิจัยเจตนาต้องการเผยแพร่งานวิจัยอย่างเป็นทางการการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบกึ่งทางการ มีการนำเสนอสาระสำคัญตามหัวข้อต่างๆ คล้ายกับรูปแบบเป็นทางการ แต่ไม่ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นบทๆ ไม่เน้นส่วนนำและส่วนอ้างอิงไม่เน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หัวข้อต่างๆ ยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม และเนื้อหาสาระที่นำเสนอจะเป็นแบบสั้นๆ แต่ได้ใจความสมบูรณ์ ซึ่งการเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนรูปแบบนี้เหมาะสำหรับงานวิจัยที่ไม่ซับซ้อนมากนัก หรืออยู่ในระยะเริ่มต้นของการฝึกทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครุฑที่ยังมีทักษะ ในการทำวิจัยไม่มาก

6. การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบกึ่งทางการ ควรประกอบด้วย หัวข้อดังนี้ (1) ชื่อเรื่องที่ทำกรวิจัย (2) ผู้วิจัย (3) ที่มาและความสำคัญของปัญหา (4) วัตถุประสงค์ของการวิจัย (5) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (6) ตัวแปรที่ศึกษา (7) กลุ่มเป้าหมาย (8) วิธีการ แนวคิด หลักการ หรือนวัตกรรมต่างๆ ที่นำมาใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนา (9) นิยามศัพท์เฉพาะ (10) วิธีดำเนินการวิจัย (11) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (12) สรุปผลการวิจัย และสะท้อนความคิดเห็น

7. การนำผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนทั้งที่เป็นงานวิจัยของตนเอง และงานวิจัยของผู้อื่นไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียน จะต้องพิจารณาจะนำอะไรไปใช้ นำไปใช้เพื่ออะไร และจะใช้อย่างไร

8. ผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้จำเป็นต้องศึกษาผลงานวิจัยนั้นๆ ให้ดีว่าข้อค้นพบมีความน่าเชื่อถือ หรือเป็นไปได้เพียงใด และก่อนนำไปใช้จริงอาจจำเป็นต้องใช้การพิจารณา ร่วมกันระหว่างเพื่อนครูในโรงเรียนหรือจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตน์, วันทยา วงศ์ศิลปะภิรมย์, และศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2544). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : ทิปส์ พับบลิคเคชั่น.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2544). **การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- วิชากร, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2545ก). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : ศรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2545). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ :

ใบกิจกรรมประจำหน่วยที่ 9

เรื่อง การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หลังจากดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นตามแผนที่วางไว้ในโครงการวิจัย โดยเขียนเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบกึ่งทางการ และรูปแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งรูปแบบกึ่งทางการนั้น ให้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย
2. ผู้วิจัย
3. ที่มาและความสำคัญของปัญหา
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
5. กลุ่มเป้าหมาย
6. แนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนา
7. เครื่องที่ใช้ในการวิจัย
8. ขั้นตอนการดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา
9. ระยะเวลาที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา
10. ผลการวิจัย/ผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา/ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
11. สรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา/สรุปผลการวิจัย
12. สะท้อนความคิดเห็นหรืออภิปรายและเสนอแนะ
13. ภาคผนวก



แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม

การพัฒนาครูด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริม
การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านบ่อพนา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย **x** ทับตัวเลือกที่ถูกที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว

ตอบลงในกระดาษคำตอบ

1. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึงอะไร
 - ก. การใช้วิธีไวยากรณ์เพื่อทำให้การสอนดีขึ้น
 - ข. การใช้วิธีวิทยาศาสตร์ค้นคว้าเพื่อสร้างความรู้ใหม่ทางการศึกษา
 - ค. การค้นคว้าวิธีการเรียนโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์ค้นคว้า
 - ง. การค้นคว้าวิธีการพัฒนาการสอน
2. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูควรเริ่มต้นเมื่อใด
 - ก. เมื่อมีเวลาว่าง
 - ข. เมื่อมีแฟ้มสะสมงานเพียงพอแล้ว
 - ค. เมื่อต้องการประสบการณ์ทางวิชาการ
 - ง. เมื่อต้องการแก้ไขปัญหาบางอย่างของผู้เรียน
3. ขั้นตอนแรกของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคือขั้นตอนใด
 - ก. รวบรวมข้อมูล
 - ข. กำหนดปัญหา
 - ค. ตั้งสมมติฐาน
 - ง. วิเคราะห์ปัญหา

4. ข้อใดไม่ใช่เป้าหมายในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
 - ก. วิจัยเพื่อสรุปและรายงานผลต่อผู้บริหารโรงเรียน
 - ข. วิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของครู
 - ค. การวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบต่อข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของครู
 - ง. วิจัยเพื่อแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู
5. ข้อใดกล่าวถึงขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้ถูกต้อง
 - ก. สำรวจปัญหา, กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา, พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม, นำนวัตกรรมไปใช้สรุปผล
 - ข. การวางแผน, การสำรวจปัญหา, การดำเนินการตามแผน, การสะท้อนผล
การปฏิบัติ
 - ค. การสำรวจปัญหา, การสะท้อนผลการปฏิบัติ, การวางแผน, การดำเนินการ
ตามแผน
 - ง. การวางแผน, การดำเนินการตามแผน, การสำรวจปัญหา, การสะท้อนผล
การปฏิบัติ
6. ประโยชน์ที่สำคัญที่สุดของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคือข้อใด
 - ก. เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร
 - ข. เป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพครู
 - ค. การเรียนการสอนได้รับการพัฒนาที่ถูกต้อง
 - ง. ส่งเสริมความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา
7. กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนขั้นตอนใดสำคัญที่สุด
 - ก. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา
 - ข. กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา
 - ค. พัฒนาวิธีการในการแก้ปัญหา
 - ง. การสรุปผลการวิจัย
8. ปัญหาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ดีมีลักษณะอย่างไร
 - ก. เชื้อประโยชน์การเรียนการสอนโดยตรง
 - ข. เป็นปัญหาที่มีขนาดใหญ่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก
 - ค. เป็นปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายจึงจะทำวิจัยได้
 - ง. เป็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจ แม้ว่าผู้วิจัยจะไม่มีความรู้เรื่องนั้นก็ตาม

9. ข้อใดเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของครูผู้สอนในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
- เพื่อการมีรายได้ของตนเอง
 - เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
 - เพื่อการเลื่อนวิทยฐานะของตนเอง
 - เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนเอง
10. ข้อใดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาด้านสื่อการสอน
- บทเรียนแบบโปรแกรม
 - การแสดงบทบาทสมมติ
 - การสอนแบบโครงงาน
 - การสอนแบบปัญหา
11. รายงานผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีความสำคัญในแง่ใด
- ใช้เป็นผลงานทางวิชาการ
 - เป็นการแสดงความรู้ความสามารถของผู้ทำวิจัย
 - ทำให้ผู้วิจัยได้รับการยอมรับจากวงวิชาการ
 - เป็นการเผยแพร่หรือขยายขอบเขตของความรู้
12. ข้อใดเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
- การบันทึกเหตุการณ์
 - การสังเกต/การสัมภาษณ์
 - การใช้แบบสอบถาม/การสำรวจ
 - ถูกทุกข้อ
13. “ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำเนื่องจากนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียน”
ควรออกแบบการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในลักษณะใด
- เชิงทดลองสื่อพัฒนานวัตกรรม
 - เชิงสำรวจหาสาเหตุของปัญหา
 - เชิงปริมาณอ้างอิงทฤษฎีการเรียนรู้
 - เชิงปฏิบัติการอบรมพัฒนาการเรียนรู้

14. “ความพึงพอใจของครูต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านบ่อพนา” หัวข้อวิจัยนี้ควรให้เครื่องมือชนิดใดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ก. แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า
- ข. แบบทดสอบอิงเกณฑ์
- ค. แบบสังเกตพฤติกรรม
- ง. แบบสัมภาษณ์

15. ที่มาของเรื่องวิจัยคือข้อใด

- ก. ภูมิความรู้เดิม
- ข. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
- ค. ความสนใจของนักวิจัย
- ง. ถูกทุกข้อ

16. ให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้

1) การวิจัยปฏิบัติการ (Action research) มุ่งศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต้นหรือตัวแปรจัดกระทำเพื่อสังเกตผลที่เกิดขึ้นกับตัวแปรตาม

2) การวิจัยเชิงทดลอง มุ่งแก้ปัญหาหรือพัฒนาสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้าในองค์กร/หน่วยงานหนึ่งๆ ไม่มุ่งการอ้างอิงผลการวิจัยไปสู่วงกว้าง

ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อกล่าวได้ถูกต้อง

- ก. (1) ถูก แต่ (2) ผิด
- ข. (1) ผิด แต่ (2) ถูก
- ค. ถูกทั้ง (1) และ (2)
- ง. ผิดทั้ง (1) และ (2)

17. โครงร่างการวิจัย ตรงกับความหมายในข้อใดมากที่สุด

- ก. แผนการวิเคราะห์ข้อมูล
- ข. แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ค. แผนการเขียนรายงานการวิจัย
- ง. แผนการทำงานวิจัยอย่างละเอียด

18. “การจัดระบบ จัดระเบียบ จัดกระทำข้อมูลให้อยู่ในลักษณะที่จะแปลความหมายของข้อมูลนั้นๆ ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อตรวจสอบการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือตามสมมติฐานของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้” เป็นการบรรยายความหมายของสิ่งใดต่อไปนี้

- ก. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ข. การนำเสนอข้อมูล
- ค. การวิเคราะห์ข้อมูล
- ง. การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

19. ข้อใดต่อไปนี้เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

- ก. เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูด้านการวิจัย
- ข. เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา
- ค. เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน
- ง. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในชั้นเรียน

20. ข้อใดต่อไปนี้เป็นกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. การวิจัยในชั้นเรียนจัดเป็นการวิจัยปฏิบัติการ
- ข. การวิจัยในชั้นเรียน ครูต้องเป็นทั้งผู้ทำวิจัยและผู้ใช้ผลการวิจัย
- ค. ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนต้องเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ครูเท่านั้น

และครูผู้สอนต้องเป็นคนกำหนดด้วยตนเอง

- ง. กลุ่มเป้าหมายคนเดียวไม่เหมาะที่จะทำเป็นวิจัยในชั้นเรียน

21. ให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้

- 1) “การวิจัยในชั้นเรียน” ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน
- 2) ผลงานวิจัยในชั้นเรียนไม่สามารถจัดทำเป็นผลงานทางวิชาการได้
- 3) พฤติกรรมของผู้เรียนไม่เหมาะที่จะนำมาเป็นปัญหาของการวิจัยในชั้นเรียน

ข้อใดต่อไปนี้ กล่าวได้ถูกต้อง

- ก. (1) ถูก (2) ผิด (3) ผิด
- ข. (1) ผิด (2) ถูก (3) ผิด
- ค. (1) ผิด (2) ถูก (3) ผิด
- ง. (1) ถูก (2) ถูก (3) ผิด

22. ข้อใดต่อไปนี้ เป็นข้อความที่กล่าวไว้ ไม่ถูกต้อง

ก. เป้าหมายสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน คือ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับ
วงการศึกษ

ข. การวิจัยในชั้นเรียน สามารถทำกับกลุ่มเป้าหมายคนเดียว หลายคน
ทั้งห้องเรียน หรือหลายห้องเรียนก็ได้

ค. การวิจัยในชั้นเรียน สามารถดำเนินการวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน
ตามปกติได้ทั้งในและนอกเวลาเรียน และถือว่าการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน

- ง. ทุกข้อทั้ง ก, ข และ ค กล่าวไว้ถูกต้อง

23. ให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้

(1) การวิจัยในชั้นเรียนจำเป็นต้องอาศัยกรอบความคิดตามโครงสร้างเชิงทฤษฎี และมีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนอย่างเคร่งครัด เพื่อความน่าเชื่อถือได้ของคำตอบ

(2) ข้อมูลในการวิจัยในชั้นเรียนมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในชั้นเรียนบางเรื่อง ไม่จำเป็นต้องใช้ค่าสถิติใดๆ ข้อใดต่อไปนี้ กล่าวได้ถูกต้อง

- ก. (1) ถูก แต่ (2) ผิด ข. (1) ผิด แต่ (2) ถูก
ค. ถูกทั้ง (1) และ (2) ง. ผิดทั้ง (1) และ (2)

24. “จะต้องเรียบเรียงขึ้นหลังจากได้ปฏิบัติการวิจัยชั้นเรียนเสร็จสิ้น โดยเขียนตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติ ไม่มีโครงแบบตายตัว แต่ต้องมีสาระครบถ้วนทำให้เข้าใจสิ่งที่ได้ศึกษาและสิ่งที่ค้นพบ” เป็นการบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใดต่อไปนี้

- ก. การเขียนโครงร่างการวิจัยในชั้นเรียน
ข. การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน
ค. การเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียน
ง. ถูกทั้งข้อ ข และ ค

25. การที่ครูผู้สอน “ทบทวนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา ว่าปัญหาอะไรบ้าง ที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ป้องกันมิให้เกิดซ้ำ หรือต้องการพัฒนาให้ดีขึ้น” การกระทำเช่นนี้ จัดว่าเป็นกระบวนการใดของการวิจัยในชั้นเรียน

- ก. การสำรวจปัญหา
ข. การระบุปัญหา วิเคราะห์และค้นหาสาเหตุ
ค. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
ง. การหาแนวทาง วิธีการหรือเทคนิคต่างๆ สำหรับนำมาใช้แก้ปัญหา

26. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกปัญหาสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน

- ก. เป็นปัญหาเร่งด่วนที่จำเป็นต้องแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้น
ข. ไม่ควรทำวิจัยแบบเหมารวมทั้งชั้น ถ้าปัญหานั้นเกิดกับผู้เรียนเพียงบางคน
ค. ปัญหาบางอย่างสุดวิสัยหรือยากเกินความสามารถที่ครูจะแก้ได้ ก็ไม่ควรเลือกทำวิจัย
ง. ควรเลือกทำวิจัยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนส่วนใหญ่ในห้องเรียน

27. “การทำควมเข้าใจปัญหาว่า ปัญหานั้นๆ เป็นปัญหาของใคร มีลักษณะอย่างไร เกิดจากสาเหตุใดบ้าง และสาเหตุใดที่อยู่ในวิสัยที่ครูจะแก้ไขหรือจัดการได้”

- ก. การสำรวจปัญหา
- ข. การวิเคราะห์ปัญหา
- ค. การวางแผนแก้ปัญหา
- ง. การปฏิบัติการแก้ปัญหา

28. ให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้

- (1) นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา ครูนักวิจัยจะต้องเป็นผู้สร้างขึ้นเอง
- (2) การวิจัยในชั้นเรียน ไม่ได้มุ่งให้ครูสร้างนวัตกรรมเพื่อการนำไปใช้ได้อย่าง

กว้างขวาง

ข้อใดต่อไปนี้ กล่าวได้ถูกต้อง

- ก. ถูกทั้ง (1) และ (2)
- ข. ผิดทั้ง (1) และ (2)
- ค. (1) ผิด แต่ (2) ถูก
- ง. (1) ถูก แต่ (2) ผิด

29. ให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้

- (1) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในชั้นเรียน จำเป็นต้องวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ไม่ควรวิเคราะห์เป็นกลุ่ม หรือในภาพรวมทั้งห้องเรียน
- (2) การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยประเภทพัฒนานวัตกรรม นิยมตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม 3 ประการร่วมกัน คือ การตรวจสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 การตรวจสอบประสิทธิผล โดยใช้ค่าดัชนีประสิทธิผล และการตรวจสอบการกระจายของข้อมูลโดยใช้สัมประสิทธิ์การแปรผัน

ข้อใดต่อไปนี้ กล่าวได้ถูกต้อง

- ก. ถูกทั้ง (1) และ (2)
- ข. ผิดทั้ง (1) และ (2)
- ค. (1) ถูก แต่ (2) ผิด
- ง. (1) ผิด แต่ (2) ถูก

30. ให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้

(1) คุณค่าของงานวิจัยในชั้นเรียนอยู่ที่กระบวนการวิจัยและสิ่งที่ค้นพบ มากกว่ารูปแบบการเขียนรายงานการวิจัย

(2) การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนที่ดี จะต้องเขียนในรูปแบบเป็นทางการ โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 5 บท คือ 1) บทนำ 2) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) วิธีดำเนินการวิจัย 4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และ 5) สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ข้อใดต่อไปนี้ กล่าวได้ถูกต้อง

ก. (1) ถูก แต่ (2) ผิด

ข. (1) ผิด แต่ (2) ถูก

ค. ถูกทั้ง (1) และ (2)

ง. ผิดทั้ง (1) และ (2)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์



แบบประเมินความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำหรับครู

คำชี้แจง

1. แบบประเมินความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. ผู้ประเมินความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียน (นักวิจัยภายนอก) ซึ่งทำหน้าที่ติดตามการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนร่วมกับผู้วิจัย

3. ให้ผู้ประเมินพิจารณาความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของตนเองตามหัวข้อในรายการประเมินและให้คะแนนตามระดับคุณภาพ ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับดีมาก

ระดับ 4 หมายถึง ระดับดี

ระดับ 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ระดับควรปรับปรุง

ชื่อผู้วิจัย.....

.....

ระดับชั้นที่สอน.....

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน				
		5	4	3	2	1
1. ชื่อเรื่อง	เขียนได้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย มีความชัดเจนและสื่อความหมายได้ตรงกับเรื่องที่ทำ					
2. ที่มาและความสำคัญของปัญหา	ระบุที่มาของปัญหา ลักษณะหรืออาการของปัญหา สาเหตุของปัญหา ความจำเป็น และแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาอย่างชัดเจน และเขียนสัมพันธ์เชื่อมโยงกันได้ดี					
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	มีความชัดเจน สอดคล้องกับชื่อเรื่องและปัญหาของการวิจัย					
4. กลุ่มเป้าหมาย	ระบุกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนาอย่างชัดเจน ได้แก่ ระดับชั้น โรงเรียน สังกัด ภาคเรียน ที่ ปี การศึกษา และจำนวน					
5. แนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนา	ระบุวิธีการ/แนวคิด/หลักการ/รูปแบบการสอน/วิธีสอน/เทคนิคการสอน/หรือนวัตกรรม ที่นำมาใช้แก้ปัญหาอย่างชัดเจน					
6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ระบุเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครบถ้วน ทั้งเครื่องมือที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา และเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล โดยที่เครื่องมือทั้งหมดนั้นสอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย และมีความเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน					

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน				
		5	4	3	2	1
7. ขั้นตอนดำเนินการ แก้ปัญหาหรือพัฒนา	เขียนลำดับขั้นตอนการแก้ปัญหา หรือพัฒนาได้เหมาะสม ทำให้ มองเห็นภาพการดำเนินการ แก้ปัญหาหรือพัฒนาได้อย่าง ชัดเจน ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้น กระบวนการ					
8. ระยะเวลาที่ใช้ในการ แก้ปัญหาหรือพัฒนา	ระบุช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาอย่างชัดเจน					
9. ผลการวิจัย/ผลการ แก้ปัญหาหรือพัฒนา/ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	เลือกใช้สถิติหรือวิธีการจัดกระทำ กับข้อมูลได้เหมาะสม และนำเสนอ ผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา นักเรียนเป็นรายบุคคลได้ถูกต้อง เหมาะสม ครบทุกประเด็น ตามลำดับที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ ของการวิจัย ซึ่งอาจรายงาน เพิ่มเติมเป็นภาพรวมทั้งหมดของ กลุ่มเป้าหมายก็ได้					
10. สรุปผลการแก้ปัญหา หรือพัฒนา/สรุปผลการวิจัย	เขียนสรุปได้กระชับ ชัดเจน สอดคล้องกับผลการแก้ปัญหาหรือ พัฒนา และสรุปได้ครบทุกประเด็น ในวัตถุประสงค์ของการวิจัย					

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน				
		5	4	3	2	1
11. สะท้อนความคิดเห็น/หรือ อภิปรายและเสนอแนะ	เขียนสะท้อนความรู้สึกรู้สึกหรือความ คิดเห็นต่อผลการวิจัยหรือผลการ แก้ปัญหา มีการอภิปราย ผลการวิจัยหรือผลกระทบต่างๆ ที่ เกิดขึ้น พร้อมเสนอแนวทางป้องกัน หรือแก้ไข หรือแนวทางการทำวิจัย ครั้งต่อไปในปัญหาที่คล้ายๆ กัน					
12. ภาคผนวก	มีร่องรอยหลักฐานการดำเนินการ วิจัย รวมทั้งเครื่องมือต่างๆ จัดไว้ อย่างเป็นระบบและชัดเจน					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)



แบบวัดเจตคติต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

คำชี้แจง

1. แบบวัดเจตคติฉบับนี้ต้องการสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของคุณ เกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
2. ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ ความความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน คำตอบของท่านไม่มีถูกหรือผิด กรุณาตอบตาม ความความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน
3. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ครูโรงเรียนบ้านบ่อพนา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีประโยชน์ต่อข้าพเจ้า					
2	คุ้มค่ากับการลงทุน					
3	ช่วยเพิ่มประสบการณ์งาน วิชาการให้กับครู					
4	การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ไม่ใช่เรื่องยาก					
5	ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
6	การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความจำเป็นต่อครู					
7	ช่วยแก้ปัญหาของผู้เรียน					
8	การทำวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนทำแล้วมีความสุข					
9	การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สามารถเรียนรู้ได้					
10	การทำวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนไม่ใช้การเสียเวลา					
11	การทำวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนเป็นหน้าที่ของครู					
12	การทำวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนถึงจะเหนื่อยเพิ่ม แต่ก็ยินดีทำ					
13	ช่วยให้ครูพัฒนาตัวเอง					
14	การทำวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจ					
15	การทำวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนเป็นความภาคภูมิใจ ของครู					
16	ช่วยให้ครูได้ทำงานร่วมกัน					
17	เป็นการทำงานเพื่อลูกศิษย์					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
18	ไม่ได้ใช้งบประมาณมาก					
19	ช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียน มากขึ้น					
20	การทำวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนเป็นการเพิ่มภาระ ให้กับครู					
21	ช่วยพัฒนาศักยภาพของ นักเรียน					
22	ทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ไม่ช่วยเปลี่ยนแปลงวิธีการ ทำงาน					
23	ช่วยพัฒนาทักษะการคิด แก้ปัญหาของครู					
24	ช่วยให้มองเห็นศักยภาพ ของตัวเอง					
25	ต้องการชวนเพื่อนครูทุกคน มาทำ					



แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมด้วยหลักสูตรฝึกอบรมครู โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความพึงพอใจของครูหลังการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
2. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ครู โรงเรียนบ้านบ่อพนา จำนวน 6 คน
3. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่านในแต่ละข้อของรายการประเมิน
4. ระดับความพึงพอใจมี 5 ระดับ มีความหมายดังนี้
 - ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
 - ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
 - ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
 - ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
 - ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ความน่าสนใจของหัวข้อการฝึกอบรบ					
2	เอกสารใบความรู้ประกอบการฝึกอบรบ					
3	ใบกิจกรรม/ใบกิจกรรมประกอบการฝึกอบรบ					
4	การชี้แจงแนวทาง กระบวนการ และผลที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรบจะได้รับ					
5	การทดสอบก่อนการฝึกอบรบ					
6	เนื้อหาสาระของการฝึกอบรบทั้งหมด					
7	กระบวนการฝึกอบรบตามแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละหน่วยการฝึกอบรบ					
8	สื่อการเรียนรู้ที่ผู้ให้การฝึกอบรมนำเข้ามาใช้ในการฝึกอบรบ					
9	บรรยายและให้คำแนะนำของวิทยากร					
10	การทดสอบหลังการฝึกอบรบ					
11	ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรบ					
12	บรรยากาศในการดำเนินการฝึกอบรมมีความเป็นกัลยาณมิตร					
13	สามารถนำความรู้จากการเข้ารับการอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้					
14	ความน่าสนใจของวิธีการอบรม					
15	ความเหมาะสมของเวลาในการฝึกอบรบ					
16	บรรยากาศการอบรม					
	รวม					